

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Departamentul de Filosofie Premodernă și Românească
Centrul de Filosofie Antică și Medievală

Seminarul de filosofie din Valea Lăpușului

Ediția a XXII-a
12 – 17 iulie 2017

REZUMATELE CONFERINȚELOR

DRAGOMIR BIMBEA

(stud. Filos. an I, UBB Cluj)

Eșecul individului și apariția ideologiei

În secolul XX, în urma schimbărilor din societatea europeană, au apărut noi ideologii menite să restabilească ordinea. Ideologiile au la rădăcini comportamente umane înnăscute, adaptate la realitățile sociale ale individului în cauză. O prima condiție pentru instalarea acesteia în mintea omului este ca acesta să renunțe în a crede în sistemul social deja stabilit. Odată ce adoptă o ideologie pari să rezolve marile probleme ale vieții. Așadar, o a doua condiție pentru apariția ideologiei este eșecul individului de a-și rezolva singur problemele existențiale. În cele ce urmează, voi descrie câteva ideologii și evoluția lor pe parcursul secolului XX și intrarea lor în contemporaneitate.

ALEXANDRU BUTUNOI

(stud. Filos. an II, UBB Cluj)

RICHARD DAWKINS – *Gena egoistă*

Gena egoistă, apărută prima dată în 1976, reprezintă cartea de debut a biologului evoluționist RICHARD DAWKINS. În aceasta, DAWKINS dezbate, sau explică, câteva din temele centrale ale biologiei și evoluționismului. Teme precum „De ce există oameni?”, „Cum am evoluat?”, „Lupta dintre generații”, „Lupta dintre sexe” scot la iveală aspecte ale vieții ce pot părea destul de neintuitive persoanelor nefamiliarizate cu acest domeniu. Cartea reușește să prezinte o viziune a lumii, din perspectiva biologică, într-un mod elegant, cu exemple concrete ce ajută la o mai bună înțelegere a regnului animal. Deși în mare parte autorul abordează o perspectivă deterministă, acesta nu omite să scoată la suprafață câteva din „misterele evoluției” lăsând astfel loc și interpretărilor sau completărilor din alte domenii.

IOANA CURTEAN

(clasa XII, Lic. Teor. „Mihai Eminescu” Cluj)

Cunoaștere și recunoaștere

În centrul discursului se va afla diferența dintre cunoaștere și recunoaștere, practică și gândirea speculativă, respectiv delimitarea dintre specii și gen în cheia platonice din dialogul *Menon* și interpretarea lui CONSTANTIN NOICA a acestuia, având ca subiecte principale învățarea, virtutea și posibilitatea acesteia de a fi predată.

MARIUS FLOREA

(stud. Filos. an II, UBB Cluj)

HENRY DAVID THOREAU – *Walden*

O operă filosofică nonconformistă, exprimarea unei idei politice, un elogiu adus naturii, opera principală a lui THOREAU, *Walden sau viața în pădure*, poate fi descrisă în oricare dintre aceste feluri. Aparținând școlii trascendentaliste americane, THOREAU propune un stil de viață eliberator în care omul (mai ales filosoful) își găsește fericirea în simplitate și modestie. Cartea are pasaje de o frumusețe extraordinară în care gândurile limpezi ale filosofului se împletesc cu descrieri poetice ale pădurilor și lacurilor. Împrumutând din înțelepciunea grecilor și a indienilor, el trasează liniile unei gândiri care vrea să-l scoată pe om din sistemul care îl înăbușă și să-l ajute să își atingă potențialul maxim în libertate.

ANGELO IVAȘCU

(stud. Filos. an I, UBB Cluj)

Noua societate a specializărilor multiple

Proiectul va susține beneficiile, circumstanțele și o societate conform căreia fiecare individ ar duce o viață mai bună în contextul în care ar avea mai multe utilități (specializări) în societate, nu doar una singură. Cauza dezvoltării acestei viziuni este diversitatea materiilor în școala preuniversitară care nu îi ajută pe tineri în contextul actual (cel în care societatea cere oarecum fiecărui om o specializare). Cu un astfel de sistem educational, proiectul va propune o schimbare a ideilor privind cariera. Făcând un scurt rezumat, beneficiile acestui tip de societate în care nu se pune accent doar pe o specializare, ci pe cunoștințe generalizate, ar fi: gradul de șomaj scăzut (întrucât toată lumea ar avea mai multe specializări, cu grad mai mare de reușită de angajare în unul din domeniile cunoscute), gradul de corupție redus (întrucât această evoluție a societății propune o schimbare armonioasă prin rotație a joburilor oamenilor, astfel joburile nedorite fiind făcute oricum de toată lumea), încheierea interpretării unei utilități a unui individ ca fiind identitatea individului și multe altele.

MIHAI MAGA

(lect. dr., DFPR, UBB Cluj)

De ce teologia era o știință în Evul Mediu?

Vom explora motivele pentru care teologia primește în Evul Mediu nu doar statutul de știință, ci primul loc între științe. Vom face apel la istoria conceptului de teologie și la istoria diviziunii științelor. Ne vom opri la o încercare de sistematizare a opiniilor privind dispoziția științifică a teologiei, prezentă în *Prologul Comentariului la Sentițe* al lui CONRAD DE SOLTAU (~1350–1407) pentru a discuta la final rațiunile filosofice, didactice și politice ale definirii teologiei ca știință, împreună cu implicațiile acestui fapt asupra conceptului de știință în general.

LIANA MĂJERI

(master. FCC an I, UBB Cluj)

Societatea disciplinară: fragmentarea puterii juridice

Într-o serie de conferințe din 1973, filosoful francez MICHEL FOUCAULT analizează contextul în care, începând de la finalul secolului XVIII și începutul secolului XIX, putem vorbi despre o *societate disciplinară*. Astfel, analiza pe care el o efectuează este analiza unui *dispozitiv* social care a suferit, din punct de vedere juridic, o contaminare a naturii rolului dreptului penal. Cu alte cuvinte, ceea ce îl interesează pe FOUCAULT este faptul că expertiza psihiatrică devine în secolul al XIX-lea o componentă a aparatului juridic, care are repercusiuni asupra dezvoltării efective a procedurilor punitive. În acest context putem vorbi de o economie a puterii punitive ce are ca fundal norma, mai exact un set de noi mecanisme ale normalizării disciplinare. Acest nou statut al societății este înțeles de FOUCAULT ca o nouă formă de putere care își creează și impune propriile tehnici, universuri de discurs, concepte și domenii de obiecte. Așadar, la nivelul funcționării disciplinare, acest tip de cunoaștere psihiatrică se detașează de strict funcția sa terapeutică, devenind instrumentul prin care „dispozitivul disciplinar organizează în jurul nebuniei supraputerea realității.” Propun astfel o analiză a conexiunilor dintre puterea punitivă și puterea psihiatrică, așa cum sunt ipostaziate acestea de către FOUCAULT în două dintre lucrările sale: *Adevărul și formele juridice* (1973) și *Puterea psihiatrică* (1973-1974).

PAUL MERCIER

(drd. Filos., UBB Cluj)

Relevanța oblicității în filosofie și implicațiile sale

Oblicitatea este un concept aproape uitat în filosofie. Însă a fost preluat de PIERRE BOUTANG la sfârșitul cărții *Ontologie du secret*, citându-i pe Sfântul TOMA D'AQUINO despre cele trei mișcări locale ale contemplației. Atunci, trebuie să facem cât se poate o istorie a acestui concept, iar să vedem relevanța sa în legătura dintre finitudinea umană și infinitul divin.

MIRCEA ANDREI MUNTEAN

(stud. Filos. an II, UBB Cluj)

PETRUS DAMIANUS – Despre omnipotența divină

PETRUS DAMIANUS, lider monahal al secolului al XI-lea și reformator la Bisericii, a primit un loc modest în istoria filosofiei medievale datorită epistolei *De divina omnipotentia*. În această lucrare, PETRUS DAMIANUS tratează două întrebări care se referă la limitele puterii divine, și anume *poate Dumnezeu să facă ca ceea ce a fost făcut să nu mai fie făcut și poate Dumnezeu să refacă o fecioară după căderea ei?* DAMIANUS a fost adesea descris ca un gânditor care, în apărarea doctrinei omnipotenței divine, a mers până la negarea principiului non-contradicției.

TUDOR MUNTEANU

(stud. Drept an IV, UBB Cluj)

Eroarea narativă în prezicerile istorice**DORIN NEAGOE**

(stud. Filos. an I, UBB Cluj)

Ontologia orientată pe obiecte

Ontologia orientată pe obiecte reprezintă o nouă mișcare filosofică pornită în anul 1999 de către GRAHAM HARTMAN, profesor de filosofie la Universitatea SCI-Arc din Los Angeles și are în vedere formularea unei ontologii care să cuprindă nu numai omul, ci și obiectele prezente în lume. Având în vedere că o astfel de ontologie nu mai are ca punct central omul, ci obiectele existente în lume, ontologia orientată pe obiecte face parte dintr-un curent contemporan mai larg, și anume realismul speculativ, care se opune corelaționismului sau filosofiei post-kantene, aceasta din urmă punând accent numai pe posibilitatea omului de a cunoaște obiectul ca simplu fenomen și nu ca lucru în sine.

SEBASTIAN PAVALACHE

(master. FCC an I, UBB Cluj)

Estetica și logica transcendentă în sistemul criticist

Propunem prin efortul de față o articulare a mecanismelor transcendente necesare capacității subiectului de a primi și de a produce reprezentări, prin urmare a formelor ce subîntind facultatea reprezentativă și intelectul drept condițiile de posibilitate ale acestora. Aceasta articulare va avea loc și va raporta problema idealității transcendente a intuițiilor pure ale sensibilității și a conceptelor pure ale intelectului la problematica generală a *Criticii rațiunii pure* pornind de la conceptele de *ordine* și de *universalitate*.

CANTEMIR PĂCURARU

(stud. Drept an IV, UBB Cluj)

Securitatea juridică în contextul pozitivismului din dreptul romano-germanic**ARIADNA PETREHUȘ**

(stud. Filos. an I, UBB Cluj)

Corpul de limbaj și corpul ca limbaj – o sinteză trecută prin***Imperiul comunicării* al lui AUREL CODOBAN**

La baza prezentării stă fragmentul „Corpul de limbaj și corpul ca limbaj” din lucrarea lui AUREL CODOBAN intitulată *Imperiul comunicării. Corp, imagine și relaționare*. O analiză a traseului pe care relația conceptuală dintre corp și suflet îl parcurge în istoria filosofiei va demonstra că am asistat la o schimbare radicală a paradigmei: corpul, de la un rol rezidual în fața sufletului, ajunge în contemporaneitate să fie considerat un instrument pentru diverse sisteme semnificante, triumfând cu certitudine în cotidian în fața sufletului.

BEDROS PETREHUȘ

(stud. Filos. an I, UBB Cluj)

Influențe filosofice în filmul „Matrix”

Influența lui RENE DESCARTES și PLATON în „Matrix”, o scurtă analogie a unor concepte filosofice cu povestirea filmului. De exemplu, cum se regăsesc conceptele filosofilor PLATON – DESCARTES în „Matrix”, vizat fiind un supercomputer care controlează omenirea.

THOR-OONA PIGNARRE

(stud., EHESS Paris)

Comentariu asupra lui CUSANUS, *De Possesset*, §16–17

Conferința se va desfășura în limba franceză. Textul se axează pe problema ascensiunii mistice în care CUSANUS explică faptul că ființa umană trebuie să transcende intelectul.

DAN SISERMAN

(drd. Filos., Univ. București)

Contextul istoric al operei lui GIOACCHINO DA FIORE

GIOACCHINO DA FIORE (1135-1202) este fără îndoială unul dintre acele personaje marcante ale istoriei creștinismului, care niciodată nu a încetat să stârnească atât simpatii înflăcărâte, cât și antipatii radicale. Încă din timpul vieții sale contemporanii l-au considerat „dotat cu spirit profetic” (DANTE), fiind unul dintre cei mai influenți consilieri teologici din politica internațională a celei de-a doua jumătăți a secolului al XII-lea. Împăratul HENRIC AL VI-LEA și regele RICHARD INIMĂ-DE-LEU, alături de Papa LUCIUS AL III-LEA și succesorii săi pontificali până la INOCENȚIU AL III-LEA, sunt doar câteva dintre personajele marcante ale epocii celei de-a treia Cruciade care au căutat consilierea abatelui calabrez. Posteritatea i-a fost însă nefastă. Ideile sale distorsionate fiind, i-au adus și titlul de eretic, iar GIOACCHINO a devenit pentru mult timp o sursă necitabilă. În modernitate nu mulți interpreți s-au entuziasmat însă să anunțe că au descoperit în GIOACCHINO profetul libertății sociale desăvârșite (VATTIMO), respectiv pe cel care a pus bazele simbolice ale milenarismelor și gnosticismelor politice (VOEGELIN). Astfel, pe cât de cunoscut este numele său și asociat atâtor idei diverse, pe atât de puțin se știe despre viața și contextul istoric din care s-a născut opera sa. Așadar, scopul acestei prezentări este de a trasa geneza operei lui GIOACCHINO DA FIORE și de a o ancora în contextul istoric al vieții sale.